

Η βυζαντινή εποχή

Τον 4ο αιώνα μετά από

τη γέννηση του Χριστού, έγιναν μεγάλες αλλαγές στη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία. Μία απ' αυτές ήταν η μεταφορά της πρωτεύουσάς της στα ανατολικά. Το 324 μ.Χ. αυτοκράτορας στη Ρώμη έγινε ο Κωνσταντίνος.

Ο Κωνσταντίνος ίδρυσε μια νέα πρωτεύουσα στο Βυζάντιο, στο μέρος όπου οι Μεγαρείς είχαν ιδρύσει στην αρχαιότητα τη δική τους αποικία. Η θέση της καινούριας πρωτεύουσας βρισκόταν σε ένα σταυροδρόμι που ένωνε την Ευρώπη με την Ασία. Το όνομα της πόλης ήταν Νέα Ρώμη. Αργότερα όλοι την έλεγαν Κωνσταντινούπολη, δηλαδή πόλη του Κωνσταντίνου. Τα εγκαίνια της πόλης έγιναν το 330 μ.Χ.

Για χίλια περίπου χρόνια η Κωνσταντινούπολη ήταν η πρωτεύουσα μιας μεγάλης αυτοκρατορίας, της Βυζαντινής αυτοκρατορίας. Όλα αυτά τα χρόνια η αυτοκρατορία κατέκτησε εδάφη και δέχτηκε επιθέσεις από διάφορους λαούς. Τους τελευταίους αιώνες, οι επιθέσεις από τα ανατολικά ήταν πολύ επίμονες και η αυτοκρατορία έχασε πολλά εδάφη. Το 1453 μ.Χ. οι Οθωμανοί κατέλαβαν την Κωνσταντινούπολη και θεμελίωσαν το δικό τους κράτος στην περιοχή. Το διάστημα των χιλίων περίπου χρόνων ανάμεσα στο 330 μ.Χ. και το 1453 μ.Χ. ονομάστηκε *Βυζαντινή Εποχή*.

Διασυνδέσεις

- * Χρονολόγηση στην ιστορία, *Χρονολόγιο*, σελ.3-9.
- * Μεσαίωνας, βυζαντινή εποχή, *Χρονολόγιο*, σελ. 16-19.
- * Κωνσταντινούπολη, *Μ' ένα λεωφορείο τριγυρνάμε όλοι μέσα στην πόλη*, σελ. 59-63.
- * Βυζαντινή αυτοκρατορία, *Εμπορικοί δρόμοι*, σελ. 34.
- * Μύθοι και θρύλοι για την ίδρυση των πόλεων, αναφορά στις καρτέλες για τους Ρωμαίους και στη βιβλιογραφία
- * Οι διασυνδέσεις αυτές είναι ενδεικτικές. Ενδεχομένως υπάρχουν και άλλες συνδέσεις που μπορείτε να τις χρησιμοποιήσετε ανάλογα με τη δυναμική του μαθήματος.

Βιβλιογραφία

- Η Ιστορία και οι μέθοδοί της*, τ. 1, εκδ. ΜΙΕΤ, 1979.
Ιστορία του ελληνικού έθνους, τ. 7, 8, 9, Εκδοτική Αθηνών, 1976.
Γιάννης Καραγιαννόπουλος, *Το βυζαντινό κράτος*, εκδ. Ερμής, 1985.
Ζακ Λε Γκοφ, *Η Ευρώπη, μια αφήγηση για παιδιά και νέους*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, 1997.
Μαρίζα Ντεκάστρο, *Βυζαντινή Τέχνη, Οδηγός για παιδιά*, εκδ. Κέδρος, 1990.
Μαρίζα Ντεκάστρο, *Το τέλος του Βυζαντίου*, εκδ. Ακρίτας, 1985.
Ταξίδια στις βυζαντινές θάλασσες, εκδ. ΥΠΠΟ, 1997.

Περιήγηση στη βυζαντινή Θράκη

Η Θράκη είχε μεγάλη σημασία για τη Βυζαντινή αυτοκρατορία. Ήταν συνδετικός κρίκος ανάμεσα στην Κωνσταντινούπολη και τη Θεσσαλονίκη, τη δεύτερη μεγάλη πόλη της αυτοκρατορίας. Ήταν εύφορη, είχε ασφαλή λιμάνια και πολλούς μεγάλους σταθμούς στην Εγνατία οδό.

Διδυμότειχο: τα δίδυμα τείχη κυκλώνουν την πόλη.

Μαρώνεια: σημαντικό εμπορικό κέντρο και λιμάνι.

Κουμουτσηνά (Κομοτηνή): οχυρωμένη πόλη, σταθμός της Εγνατίας οδού.

Πολύστυλο: οχυρωμένη ναυτική βάση των βυζαντινών.

Ξάνθεια (Ξάνθη): οχυρωμένη πόλη, στρατιωτική βάση.

Περιθεώριον: οχυρωμένη πόλη, σταθμός της Εγνατίας οδού.

Γρατιανού (Γρατινή): οχυρωμένη πόλη.

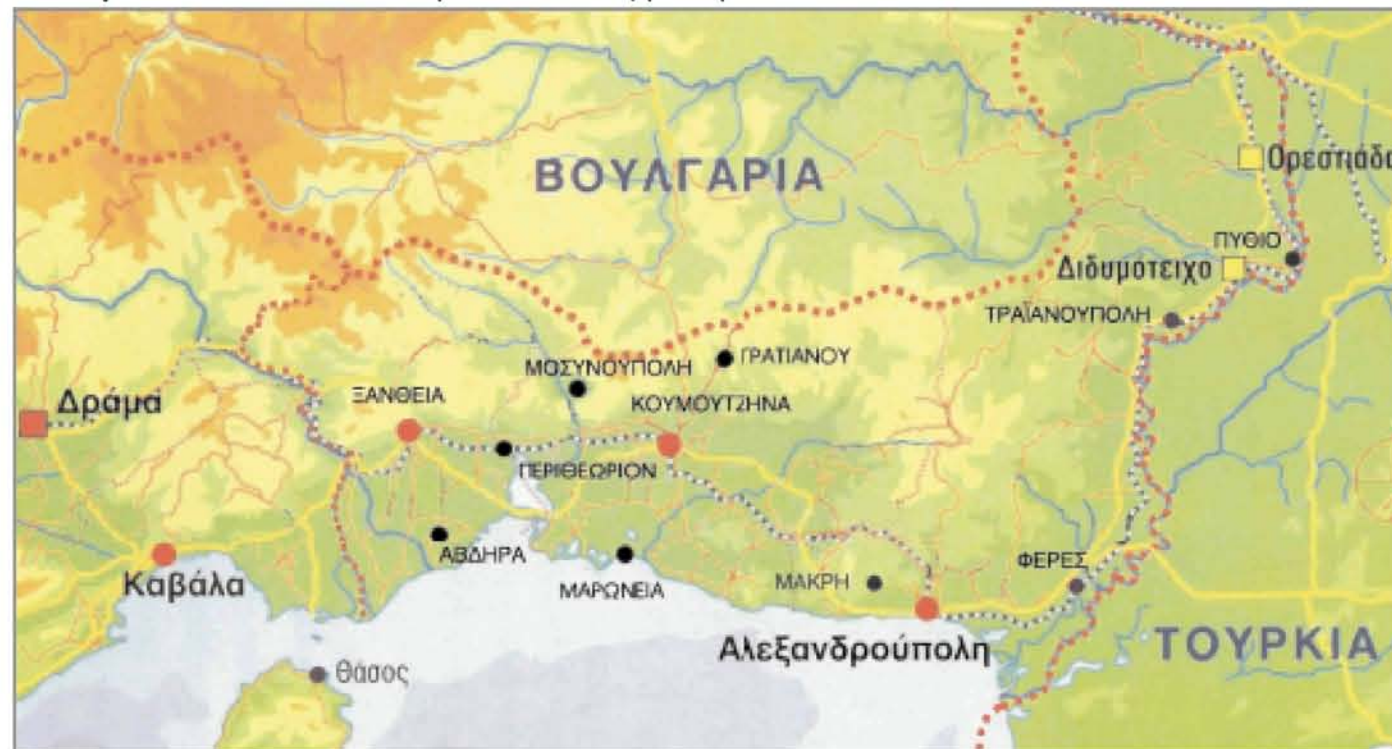
Μοσυνούπολη: βυζαντινή πόλη, στρατόπεδο (κοντά στο χωριό Μίσχος).

Μάκρη: οχυρωμένος οικισμός.

Τραϊανούπολη: σταθμός της Εγνατίας οδού που είχε μεγάλο χάνι για τη διανυκτέρευση των ταξιδιωτών.

Φέρες: οχυρωμένος οικισμός στο σταυροδρόμι δύο δρόμων που οδηγούσαν ο ένας στην Κωνσταντινούπολη κι ο άλλος στο Διδυμότειχο και στην Αδριανούπολη.

Κάστρο του Πυθίου: στρατιωτικό φρούριο.

Διασυνδέσεις

- * Χρονολόγηση στην ιστορία, Χρονολόγιο, σελ.3-9.
- * Μεσαίωνας, βυζαντινή εποχή, Χρονολόγιο, σελ. 16-19.
- * Γεωγραφία, Ο γύρος της Ελλάδας σε 15 ημέρες, σελ. 6-17.
- * Βυζαντινή αυτοκρατορία, Εμπορικοί δρόμοι, σελ. 34.
- * Οι διασυνδέσεις αυτές είναι ενδεικτικές. Ενδεχομένως υπάρχουν και άλλες συνδέσεις που μπορείτε να τις χρησιμοποιήσετε ανάλογα με τη δυναμική του μαθήματος.

Βιβλιογραφία

Αρχαιολογία, τ. 11, 13.

Ιστορία του ελληνικού έθνους, τ. 7, 8, 9, Εκδοτική Αθηνών, 1976.

Ταξίδια στις βυζαντινές θάλασσες, εκδ. ΥΠΠΟ, 1997.

Ποιοι ήταν οι Βυζαντινοί

Η Βυζαντινή αυτοκρατορία έζησε πάνω από χίλια χρόνια, δηλαδή δέκα αιώνες.

Η λέξη "βυζαντινός" είναι ένας όρος που καθιερώθηκε από τους ιστορικούς πολύ αργότερα. Όσο κι αν ψάξουμε στα κείμενα της βυζαντινής εποχής δεν θα συναντήσουμε πουθενά αυτή τη λέξη.

Κανένας κάτοικος της αυτοκρατορίας δεν ονόμαζε τον εαυτό του και το κράτος στο οποίο κατοικούσε "βυζαντινό". Αντίθετα, θεωρούσε τον εαυτό του Ρωμαίο, ονόμαζε την αυτοκρατορία ρωμαϊκή και ο ανώτατος άρχοντας ήταν ο αυτοκράτορας των Ρωμαίων

Η αυτοκρατορία που σήμερα ονομάζουμε Βυζαντινή γεννήθηκε από τη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία. Για τους ανθρώπους εκείνης της εποχής ήταν η συνέχεια της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας.

Στην ακμή της, η Βυζαντινή αυτοκρατορία αγκάλιαζε όλη την ανατολική Μεσόγειο. Μέσα στα σύνορά της έζησαν πολλοί λαοί: Ιλλυριοί, Θράκες, Έλληνες, Αρμένιοι, Σύριοι, Αιγύπτιοι, Σλάβοι, όλοι Ρωμαίοι, πολίτες κάτοικοι της αυτοκρατορίας.

Διασυνδέσεις

- * Χρονολόγηση στην ιστορία, *Χρονολόγιο*, σελ.3-9.
- * Μεσαίωνας, βυζαντινή εποχή, *Χρονολόγιο*, σελ. 16-19.
- * Γεωγραφία, τα σύγχρονα κράτη που αντιστοιχούσαν στις επαρχίες της αυτοκρατορίας.
- * Ρωμαϊκή εποχή, *Χρονολόγιο*, σελ. 14-15.
- * Γεωγραφία, *Ο γύρος της Ελλάδας σε 15 ημέρες*, σελ. 6-17.
- * Βυζαντινή αυτοκρατορία, *Εμπορικοί δρόμοι*, σελ. 34.
- Οι διασυνδέσεις αυτές είναι ενδεικτικές. Ενδεχομένως υπάρχουν και άλλες συνδέσεις που μπορείτε να τις χρησιμοποιήσετε ανάλογα με τη δυναμική του μαθήματος.

Βιβλιογραφία

- Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, *Ευρώ, ένα νόμισμα για την Ευρώπη*, εκδ. Καλειδοσκόπιο, 1999.
- Παρή Καλαμαρά, *Κόκκινη κλωστή δεμένη, το παραμύθι των υφασμάτων*, εκδ. Καλειδοσκόπιο, 2002.
- Ταξιάρχης Κόλιας, *...απ' των κάστρων τις χρυσόπορες*, εκδ. Καλειδοσκόπιο, 1998.
- Θάνος Μαρκόπουλος, *Στο σχολείο με χαρτί και καλαμάρι*, εκδ. Καλειδοσκόπιο, 1999.
- Έλσα Μυρογιάννη, *10 μικροί διάλογοι για ένα μουσείο*, εκδ. Καλειδοσκόπιο, 2002.
- Ελένη Σταμπόγλη, *Πρόσκληση σε γεύμα*, εκδ. Καλειδοσκόπιο, 1997.
- Γιάννης Καραγιαννόπουλος, *Το βυζαντινό κράτος*, εκδ. Ερμής, 1985.
- Ζακ Λε Γκοφ, *Η Ευρώπη, μια αφήγηση για παιδιά και νέους*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, 1997.
- Μαρίζα Ντεκάστρο, *Βυζαντινή Τέχνη, Οδηγός για παιδιά*, εκδ. Κέδρος, 1990.
- Μαρίζα Ντεκάστρο, *Το τέλος του Βυζαντίου*, εκδ. Ακρίτας, 1985.
- Ιστορία του ελληνικού έθνους*, τ. 7, 8, 9, Εκδοτική Αθηνών, 1976.
- Ταξίδια στις βυζαντινές θάλασσες*, εκδ. ΥΠΠΟ, 1997.

Η ακμή της αυτοκρατορίας: οι άνθρωποι αφηγούνται

Οι ιστορικοί χώρισαν τα 1.000 χρόνια της βυζαντινής ιστορίας σε μικρότερες χρονικές περιόδους ανάλογα με τα πολιτικά, τα κοινωνικά και τα οικονομικά γεγονότα. Τους πρώτους αιώνες η αυτοκρατορία είναι δυνατή και μεγάλη. Μέσα στα σύνορά της οι λαοί ζουν με ασφάλεια και ευημερούν.

Βρισκόμαστε στον 6ο αιώνα μετά τη γέννηση του Χριστού. Στα παζάρια και στα λιμάνια της αυτοκρατορίας μπορούσες να ακούσεις:

-Είμαι ναυτικός από τη Σικελία. Στις μέρες μας οι θαλασσινοί δρόμοι είναι ασφαλείς και δεν κινδυνεύουμε από τους πειρατές.

-Είμαι έμπορος από την Κύπρο. Το νόμισμά μας, ο χρυσός σόλιδος, έχει πάνω του χαραγμένη τη μορφή του αυτοκράτορα. Οι νόμοι με προστατεύουν.

-Είμαι κτηνοτρόφος από την Ιλλυρία. Όταν θα έρθουν οι έμποροι από τη Θεσσαλονίκη για να αγοράσουν τα ζώα μου, θα τους μιλήσω ελληνικά.

-Είμαι χριστιανός μοναχός από την Αίγυπτο. Όταν πάω για προσκύνημα στα Ιεροσόλυμα δε θα κινδυνέψω στο δρόμο από ληστές.

-Είμαι στρατιώτης από την Καππαδοκία. Θα πολεμήσω με το στρατηγό Βελισάριο στην Αφρική.

-Είμαστε οικοδόμοι από την Αρμενία. Θα πάμε στην Κωνσταντινούπολη να δουλέψουμε κοντά στον Ανθέμιο και στον Ισίδωρο που χτίζουν την Αγία Σοφία, τη μεγάλη εκκλησία.

Διασυνδέσεις

- * Χρονολόγηση στην ιστορία, *Χρονολόγιο*, σελ.3-9.
- * Μεσαίωνας, βυζαντινή εποχή, *Χρονολόγιο*, σελ. 16-19.
- * Γεωγραφία, τα σύγχρονα κράτη που αντιστοιχούσαν στις επαρχίες της αυτοκρατορίας.
- * Ρωμαϊκή εποχή, *Χρονολόγιο*, σελ. 14-15.
- * Γεωγραφία, *Ο γύρος της Ελλάδας σε 15 ημέρες*, σελ. 6-17.
- * Βυζαντινή αυτοκρατορία, *Εμπορικοί δρόμοι*, σελ. 34.
- * Καρτέλες σχετικές με τις περιόδους της βυζαντινής ιστορίας.
- * Οι διασυνδέσεις αυτές είναι ενδεικτικές. Ενδεχομένως υπάρχουν και άλλες συνδέσεις που μπορείτε να τις χρησιμοποιήσετε ανάλογα με τη δυναμική του μαθήματος.

Βιβλιογραφία

- Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, *Ευρώ, ένα νόμισμα για την Ευρώπη*, εκδ. Καλειδοσκόπιο, 1999.
- Παρή Καλαμαρά, *Κόκκινη κλωστή δεμένη, το παραμύθι των υφασμάτων*, εκδ. Καλειδοσκόπιο, 2002.
- Ταξιάρχης Κόλιας, *...απ' των κάστρων τις χρυσόπορτες*, εκδ. Καλειδοσκόπιο, 1998.
- Θάνος Μαρκόπουλος, *Στο σχολείο με χαρτί και καλαμάρι*, εκδ. Καλειδοσκόπιο, 1999.
- Έλσα Μυρογιάννη, *10 μικροί διάλογοι για ένα μουσείο*, εκδ. Καλειδοσκόπιο, 2002.
- Ελένη Σταμπόγλη, *Πρόσκληση σε γεύμα*, εκδ. Καλειδοσκόπιο, 1997.
- Γιάννης Καραγιαννόπουλος, *Το βυζαντινό κράτος*, εκδ. Ερμής, 1985.
- Ζακ Λε Γκοφ, *Η Ευρώπη, μια αφήγηση για παιδιά και νέους*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, 1997.
- Μαρίζα Ντεκάστρο, *Το τέλος του Βυζαντίου*, εκδ. Ακρίτας, 1985.
- Ιστορία του ελληνικού έθνους*, τ. 7, 8, 9, Εκδοτική Αθηνών, 1976.
- Ταξίδια στις βυζαντινές θάλασσες*, εκδ. ΥΠΠΟ, 1997.

Η αυτοκρατορία αρχίζει να χάνει τη δύναμή της: οι άνθρωποι αφηγούνται

Οι ιστορικοί χώρισαν τα 1.000 χρόνια της βυζαντινής ιστορίας σε μικρότερες χρονικές περιόδους ανάλογα με τα πολιτικά, τα κοινωνικά και τα οικονομικά γεγονότα.

Από τον 7ο αιώνα κι έπειτα, διάφοροι λαοί, οι Άβαροι, οι Άραβες, οι Βούλγαροι, οι Φράγκοι, οι Σελτζούκοι, εισέβαλαν στα εδάφη της αυτοκρατορίας. Έγιναν πολλοί πόλεμοι, το εμπόριο μειώθηκε, πολλά χρήματα δίνονταν για πολεμικούς εξοπλισμούς, επικρατούσε πολιτική αναστάτωση και αυτοκράτορες διαδέχονταν ο ένας τον άλλο στο θρόνο.

Βρισκόμαστε στο τέλος του 11ου αιώνα μετά τη γέννηση του Χριστού. Στην αγορά της Κωνσταντινούπολης μπορεί να άκουγες:

-Ο στρατός νικήθηκε στο Ματζικέρτ το 1071. Ποιος θα φανταζόταν ότι ο αυτοκράτορας μας, ο Ρωμανός Διογένης, θα πιανόταν αιχμάλωτος από τους Σελτζούκους;

-Το κράτος έχασε την Αρμενία και την Καππαδοκία. Οι Σελτζούκοι ίδρυσαν εκεί το κράτος τους.

-Οι Νορμανδοί κατέλαβαν την ιταλική χερσόνησο και με τα καράβια τους πέρασαν στην Ιλλυρία. Άραγε θα φτάσουν μέχρι εδώ, στη Θεσσαλονίκη;

-Τα οικονομικά του κράτους είναι σε κακή κατάσταση εξαιτίας των πολέμων.

-Ο στρατός μας είναι αδύναμος. Ο αυτοκράτορας Αλέξιος Κομνηνός προσέλαβε ξένους στρατιώτες, μισθοφόρους, για να τα βγάλει πέρα.

-Ο αυτοκράτορας παραχώρησε προνόμια στους Βενετούς με σκοπό να τους κάνει συμμάχους.

Διασυνδέσεις

- * Χρονολόγηση στην ιστορία, *Χρονολόγιο*, σελ.3-9.
- * Μεσαίωνας, βυζαντινή εποχή, *Χρονολόγιο*, σελ. 16-19.
- * Γεωγραφία, τα σύγχρονα κράτη που αντιστοιχούσαν στις επαρχίες της αυτοκρατορίας.
- * Ρωμαϊκή εποχή, *Χρονολόγιο*, σελ. 14-15.
- * Γεωγραφία, *Ο γύρος της Ελλάδας σε 15 ημέρες*, σελ. 6-17.
- * Βυζαντινή αυτοκρατορία, *Εμπορικοί δρόμοι*, σελ. 34.
- * Καρτέλες σχετικές με τις περιόδους της βυζαντινής ιστορίας.
- * Οι διασυνδέσεις αυτές είναι ενδεικτικές. Ενδεχομένως υπάρχουν και άλλες συνδέσεις που μπορείτε να τις χρησιμοποιήσετε ανάλογα με τη δυναμική του μαθήματος.

Βιβλιογραφία

- Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, *Ευρώ, ένα νόμισμα για την Ευρώπη*, εκδ. Καλειδοσκόπιο, 1999.
- Παρή Καλαμαρά, *Κόκκινη κλωστή δεμένη, το παραμύθι των υφασμάτων*, εκδ. Καλειδοσκόπιο, 2002.
- Ταξιάρχης Κόλιας, *...απ' των κάστρων τις χρυσόπορτες*, εκδ. Καλειδοσκόπιο, 1998.
- Θάνος Μαρκόπουλος, *Στο σχολείο με χαρτί και καλαμάρι*, εκδ. Καλειδοσκόπιο, 1999.
- Έλσα Μυρογιάννη, *10 μικροί διάλογοι για ένα μουσείο*, εκδ. Καλειδοσκόπιο, 2002.
- Ελένη Σταμπόγλη, *Πρόσκληση σε γεύμα*, εκδ. Καλειδοσκόπιο, 1997.
- Γιάννης Καραγιαννόπουλος, *Το βυζαντινό κράτος*, εκδ. Ερμής, 1985.
- Ζακ Λε Γκοφ, *Η Ευρώπη, μια αφήγηση για παιδιά και νέους*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, 1997.
- Μαρίζα Ντεκάστρο, *Το τέλος του Βυζαντίου*, εκδ. Ακρίτας, 1985.
- Ιστορία του ελληνικού έθνους*, τ. 7, 8, 9, Εκδοτική Αθηνών, 1976.
- Ταξίδια στις βυζαντινές θάλασσες*, εκδ. ΥΠΠΟ, 1997.

Η αυτοκρατορία καταρρέει: οι άνθρωποι αφηγούνται

Οι ιστορικοί χώρισαν τα 1.000 χρόνια της βυζαντινής ιστορίας σε μικρότερες χρονικές περιόδους ανάλογα με τα πολιτικά, τα κοινωνικά και τα οικονομικά γεγονότα.

Από το 13ο αιώνα και μετά, η αυτοκρατορία βρισκόταν σε δύσκολη θέση: είχε χάσει τις περισσότερες επαρχίες, η κυριαρχία στη θάλασσα και το εμπόριο ήταν στα χέρια των Βενετών και των Γενοβέζων, ο στρατός ήταν διαλυμένος, η ύπαιθρος είχε ερημωθεί από εχθρικές επιδρομές. Το 1453 μ. Χ. οι Οθωμανοί κατέλαβαν την Κωνσταντινούπολη κι αργότερα όλα τα νότια και δυτικά εδάφη.

Βρισκόμαστε στα τέλη του 14ου αιώνα μετά τη γέννηση του Χριστού. Σ' ένα χάνι της Θράκης, πάνω στην Εγνατία οδό, μπορεί να άκουγες:

-Οι Οθωμανοί έφτασαν πολύ κοντά στην Κωνσταντινούπολη!

-Η Θεσσαλονίκη και ένα κομμάτι της Πελοποννήσου παραμένουν πιστές στον αυτοκράτορα.

-Οι Βενετσιάνοι και οι άλλοι Λατίνοι κατέλαβαν τα νησιά του Αιγαίου και την Κύπρο.

-Στο Πανεπιστήμιο της Κωνσταντινούπολης μελετούν τα αρχαία ελληνικά κείμενα.

-Άκουσα ότι στο Άγιο όρος, στον Άθω, ιδρύθηκαν μεγάλα μοναστήρια. Θα πάω εκεί να γίνω μοναχός.

-Είμαι καλλιτέχνης και πάω στη Θεσσαλονίκη. Εκεί χτίζουν καινούριες εκκλησίες. Θα εργαστώ σε κάποιο συνεργείο που κάνει τοιχογραφίες.

Διασυνδέσεις

- * Χρονολόγηση στην ιστορία, Χρονολόγιο, σελ.3-9.
- * Μεσαίωνας, βυζαντινή εποχή, Χρονολόγιο, σελ. 16-19.
- * Γεωγραφία, τα σύγχρονα κράτη που αντιστοιχούσαν στις επαρχίες της αυτοκρατορίας.
- * Ρωμαϊκή εποχή, Χρονολόγιο, σελ. 14-15.
- * Γεωγραφία, Ο γύρος της Ελλάδας σε 15 ημέρες, σελ. 6-17.
- * Βυζαντινή αυτοκρατορία, Εμπορικοί δρόμοι, σελ. 34.
- * Καρτέλες σχετικές με τις περιόδους της βυζαντινής ιστορίας.
- * Οι διασυνδέσεις αυτές είναι ενδεικτικές. Ενδεχομένως υπάρχουν και άλλες συνδέσεις που μπορείτε να τις χρησιμοποιήσετε ανάλογα με τη δυναμική του μαθήματος.

Βιβλιογραφία

- Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, *Ευρώ, ένα νόμισμα για την Ευρώπη*, εκδ. Καλειδοσκόπιο, 1999.
- Παρή Καλαμαρά, *Κόκκινη κλωστή δεμένη, το παραμύθι των υφασμάτων*, εκδ. Καλειδοσκόπιο, 2002.
- Ταξιάρχης Κόλιας, *...απ' των κάστρων τις χρυσόπορτες*, εκδ. Καλειδοσκόπιο, 1998.
- Θάνος Μαρκόπουλος, *Στο σχολείο με χαρτί και καλαμάρι*, εκδ. Καλειδοσκόπιο, 1999.
- Έλσα Μυρογιάννη, *10 μικροί διάλογοι για ένα μουσείο*, εκδ. Καλειδοσκόπιο, 2002.
- Ελένη Σταμπόγλη, *Πρόσκληση σε γεύμα*, εκδ. Καλειδοσκόπιο, 1997.
- Γιάννης Καραγιαννόπουλος, *Το βυζαντινό κράτος*, εκδ. Ερμής, 1985.
- Ζακ Λε Γκοφ, *Η Ευρώπη, μια αφήγηση για παιδιά και νέους*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, 1997.
- Μαρίζα Ντεκάστρο, *Το τέλος του Βυζαντίου*, εκδ. Ακρίτας, 1985.
- Ιστορία του ελληνικού έθνους*, τ. 7, 8, 9, Εκδοτική Αθηνών, 1976.
- Ταξίδια στις βυζαντινές θάλασσες*, εκδ. ΥΠΠΟ, 1997.

Οι Σταυροφορίες

Αν κάνουμε... το γύρο της Ελλάδας σε 15 ημέρες θα δούμε δυνατά κάστρα σε κάθε νησί, σε πολλά υψώματα κοντά σε πόλεις και σε στενά θαλάσσια περάσματα.

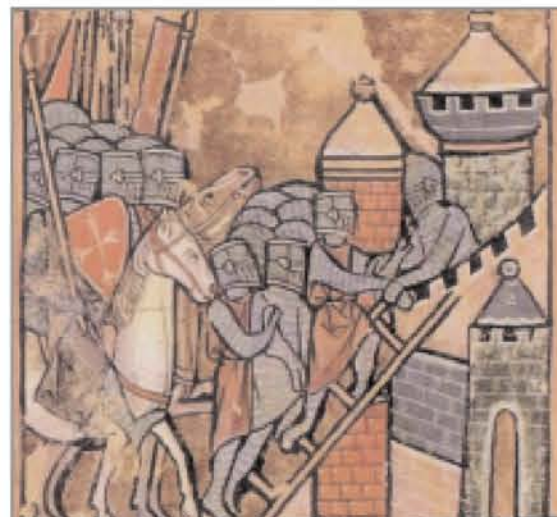
Μαζεύοντας πληροφορίες μάθαμε ότι τα περισσότερα κάστρα χτίστηκαν από τους Λατίνους, όπως ονόμαζαν οι Βυζαντινοί τους κατοίκους των χωρών της δυτικής Ευρώπης.

Πώς έφτασαν οι Λατίνοι στον ελλαδικό χώρο;
Στο τέλος του 12ου αιώνα μετά από τη γέννηση του Χριστού, χιλιάδες στρατιώτες ξεκίνησαν από τις δυτικές χώρες της Ευρώπης, για να κατακτήσουν τους Αγίους Τόπους, την Παλαιστίνη και την Ιερουσαλήμ, που τις είχαν καταλάβει οι Άραβες. Κι επειδή πάνω στη σημαία τους είχαν το σταυρό, ονομάστηκαν Σταυροφόροι.

Το 1204 μ.Χ. οι Σταυροφόροι εισέβαλαν στα εδάφη της αυτοκρατορίας. Κατέλαβαν την Κωνσταντινούπολη καθώς και πολλές από τις επαρχίες της αυτοκρατορίας: την Κύπρο, την Κρήτη, την Πελοπόννησο, τα νησιά του Αιγαίου και άλλα μέρη. Οι Βυζαντινοί ανακατέλαβαν πολλές περιοχές και την Κωνσταντινούπολη το 1261 μ.Χ. Από εκείνη όμως την εποχή και μετά, η αυτοκρατορία δεν μπόρεσε να ξαναβρεί τη δύναμή της.

Δύο δυνατά ναυτικά κράτη εκείνης της εποχής, η Βενετία και η Γένοβα, κυριάρχησαν στη θάλασσα, πήραν το εμπόριο στα χέρια τους και δημιούργησαν σ' εκείνες τις περιοχές τα δικά τους κράτη.

Διασυνδέσεις

- * Χρονολόγηση στην ιστορία, *Χρονολόγιο*, σελ.3-9.
- * Μεσαίωνας, βυζαντινή εποχή, *Χρονολόγιο*, σελ. 16-19.
- * Γενοβέζοι, Βενετοί, αναφορά στην καρτέλα *Η αυτοκρατορία καταρρέει*.
- * Οι διασυνδέσεις αυτές είναι ενδεικτικές. Ενδεχομένως υπάρχουν και άλλες συνδέσεις που μπορείτε να τις χρησιμοποιήσετε ανάλογα με τη δυναμική του μαθήματος.

Βιβλιογραφία

Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, *Ευρώ, ένα νόμισμα για την Ευρώπη*, εκδ. Καλειδοσκόπιο, 1999.

Ταξιάρχης Κόλιας, *...απ' των κάστρων τις χρυσόπορες*, εκδ. Καλειδοσκόπιο, 1998.

Γιάννης Καραγιαννόπουλος, *Το βυζαντινό κράτος*, εκδ. Ερμής, 1985.

Ζακ Λε Γκοφ, *Η Ευρώπη, μια αφήγηση για παιδιά και νέους*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, 1997.

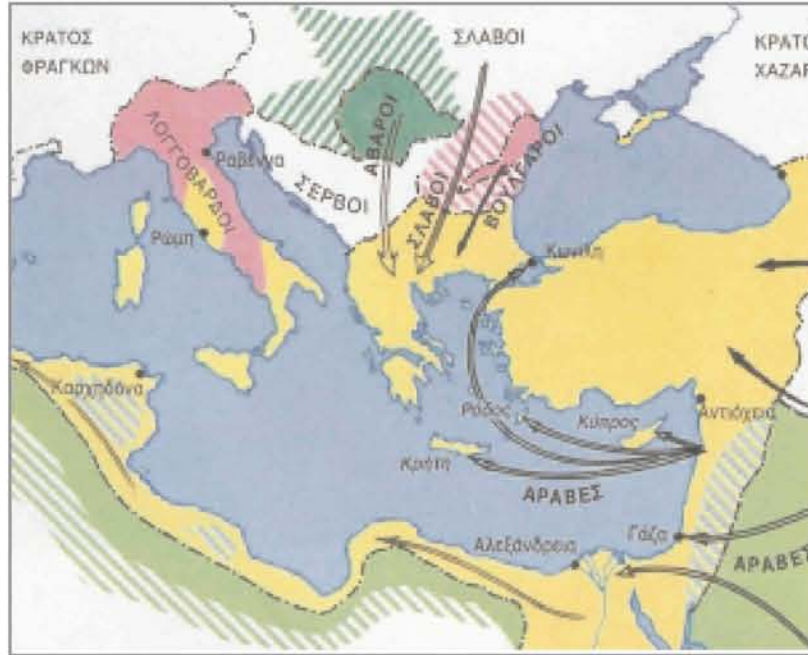
Ιστορία του ελληνικού έθνους, τ. 7, 8, 9, Εκδοτική Αθηνών, 1976.

Ταξίδια στις βυζαντινές θάλασσες, εκδ. ΥΠΠΟ, 1997.

Η εμφάνιση των νέων λαών

Από τον 4ο αιώνα και μετά νέοι λαοί εμφανίζονται στην ευρωπαϊκή ήπειρο από τα βόρεια και τα ανατολικά. Οι νεοφερμένοι άλλοτε αφομοιώθηκαν με τους πληθυσμούς με τους οποίους ήρθαν σ' επαφή κι άλλοτε συγκρούστηκαν.

Η Βυζαντινή αυτοκρατορία δέχτηκε πολλές επιθέσεις. Έγιναν πόλεμοι και δημιουργήθηκαν καινούρια κράτη.

Οι μετακινήσεις των λαών συνεχίστηκαν για πολλούς αιώνες.

Το 15ο αιώνα οι Οθωμανοί, ένας λαός από την Ασία, κατάφεραν να καταλάβουν την Κωνσταντινούπολη και να ιδρύσουν μια τεράστια αυτοκρατορία που έζησε για τέσσερις αιώνες.

Η Οθωμανική αυτοκρατορία περιελάμβανε τη Βαλκανική χερσόνησο, τη Μικρά Ασία, τα παράλια της Μέσης Ανατολής, την Αίγυπτο, την Αραβική χερσόνησο και τα παράλια της βόρειας Αφρικής.

Διασυνδέσεις

- * Οθωμανοί, Χρονολόγιο, σελ. 18-20.
- Γεωγραφία, τα σύγχρονα κράτη που αντιστοιχούν στα εδάφη της Οθωμανικής αυτοκρατορίας.
- Οι διασυνδέσεις αυτές είναι ενδεικτικές. Ενδεχομένως υπάρχουν και άλλες συνδέσεις που μπορείτε να τις χρησιμοποιήσετε ανάλογα με τη δυναμική του μαθήματος.

Βιβλιογραφία

Ιστορία του ελληνικού έθνους, τ. 9, Εκδοτική Αθηνών, 1976.
Ζακ Λε Γκοφ, *Η Ευρώπη, μια αφήγηση για παιδιά και νέους*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, 1997.

Οι περίοδοι της βυζαντινής ιστορίας

Οι ιστορικοί χώρισαν τη χιλιόχρονη ιστορία της βυζαντινής ιστορίας σε μικρότερες χρονικές περιόδους ανάλογα με τα πολιτικά, τα κοινωνικά και τα οικονομικά γεγονότα.

Η περίοδος από το 330 μ.Χ. μέχρι το 641 μ.Χ. περίπου, οπότε οι Άραβες κατέλαβαν τις ανατολικές επαρχίες της, η αυτοκρατορία είναι δυνατή και μεγάλη. Μέσα στα σύνορά της οι λαοί ζουν με ασφάλεια και ευημερούν.

Η περίοδος από το 641 μ.Χ. μέχρι το 1204 μ.Χ. που οι Σταυροφόροι από τη δυτική Ευρώπη κατέλαβαν την Κωνσταντινούπολη, ήταν πολύ δύσκολη για την αυτοκρατορία. Εχθρικοί λαοί, οι Άβαροι, οι Άραβες, οι Βούλγαροι, οι Φράγκοι, οι Σελτζούκοι εισέβαλαν στα εδάφη της αυτοκρατορίας.

Η αυτοκρατορία βρισκόταν συνεχώς σε πόλεμο, το εμπόριο μειώθηκε, πολλά χρήματα δίνονταν για πολεμικούς εξοπλισμούς, επικρατούσε πολιτική αναστάτωση και αυτοκράτορες διαδέχονταν ο ένας τον άλλο στο θρόνο.

Το 1204 μ.Χ. οι Σταυροφόροι εισέβαλαν στα εδάφη της αυτοκρατορίας και κατέλαβαν την Κωνσταντινούπολη. Οι Βυζαντινοί ανακατέλαβαν την πόλη το 1261 μ.Χ. Από εκείνη όμως την εποχή και μετά, η αυτοκρατορία βρισκόταν σε δύσκολη θέση και δεν μπορούσε να ξαναβρεί τη δύναμή της. Είχε χάσει τις περισσότερες επαρχίες, η κυριαρχία στη θάλασσα και το εμπόριο ήταν στα χέρια των Βενετών και των Γενοβέζων, ο στρατός ήταν διαλυμένος, η ύπαιθρος είχε ερημωθεί από εχθρικές επιδρομές. Αυτή η δύσκολη κατάσταση οδήγησε σε πολιτικές συγκρούσεις στο εσωτερικό της αυτοκρατορίας.

Το 1453 μ.Χ. οι Οθωμανοί Τούρκοι κατέλαβαν την Κωνσταντινούπολη κι αργότερα όλα τα νότια και δυτικά εδάφη.

Διασυνδέσεις

- * Χρονολόγηση στην ιστορία, *Χρονολόγιο*, σελ.3-9.
- * Μεσαίωνας, βυζαντινή εποχή, *Χρονολόγιο*, σελ. 16-19.
- * Γεωγραφία, τα σύγχρονα κράτη που αντιστοιχούσαν στις επαρχίες της αυτοκρατορίας.
- * Ρωμαϊκή εποχή, *Χρονολόγιο*, σελ. 14-15.
- * Γεωγραφία, *Ο γύρος της Ελλάδας σε 15 ημέρες*, σελ. 6-17.
- * Βυζαντινή αυτοκρατορία, *Εμπορικοί δρόμοι*, σελ. 34.
- * Καρτέλες σχετικές με τις περιόδους της βυζαντινής ιστορίας.
- * Οι διασυνδέσεις αυτές είναι ενδεικτικές. Ενδεχομένως υπάρχουν και άλλες συνδέσεις που μπορείτε να τις χρησιμοποιήσετε ανάλογα με τη δυναμική του μαθήματος.

Βιβλιογραφία

- Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, *Ευρώ, ένα νόμισμα για την Ευρώπη*, εκδ. Καλειδοσκόπιο, 1999.
- Παρή Καλαμαρά, *Κόκκινη κλωστή δεμένη, το παραμύθι των υφασμάτων*, εκδ. Καλειδοσκόπιο, 2002.
- Ταξιάρχης Κόλιας, *...απ' των κάστρων τις χρυσόπορτες*, εκδ. Καλειδοσκόπιο, 1998.
- Θάνος Μαρκόπουλος, *Στο σχολείο με χαρτί και καλαμάρι*, εκδ. Καλειδοσκόπιο, 1999.
- Έλσα Μυρογιάννη, *10 μικροί διάλογοι για ένα μουσείο*, εκδ. Καλειδοσκόπιο, 2002.
- Ελένη Σταμπόγλη, *Πρόσκληση σε γεύμα*, εκδ. Καλειδοσκόπιο, 1997.
- Γιάννης Καραγιαννόπουλος, *Το βυζαντινό κράτος*, εκδ. Ερμής, 1985.
- Ζακ Λε Γκοφ, *Η Ευρώπη, μια αφήγηση για παιδιά και νέους*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, 1997.
- Μαρίζα Ντεκάστρο, *Το τέλος του Βυζαντίου*, εκδ. Ακρίτας, 1985.
- Ιστορία του ελληνικού έθνους*, τ. 7, 8, 9, Εκδοτική Αθηνών, 1976.
- Ταξίδια στις βυζαντινές θάλασσες*, εκδ. ΥΠΠΟ, 1997.